

Nr 50

Utlåtande i anledning av motion om införande av försäkring för begravningshjälp för utländsk medborgare som vistas i Sverige.

Andra lagutskottet har behandlat en till lagutskott hänvisad motion, II: 864, av herr Börjesson i Falköping.

Motionen

I motionen behandlas en fråga om kostnaderna för hemtransport av stoftet efter här i landet avliden utlänning. Motionären anser att det är en brist att många utländska medborgare som vistas i Sverige saknar försäkringskydd, som kan täcka kostnaderna vid dödsfall för transport av den avlidnes stoft till hemlandet. Motionären föreslår därför att skyldighet införes för utlänning, som beviljas uppehållstillstånd i Sverige, att ta en försäkring för begravningshjälp. Försäkringen skulle utfalla om utlänningen avlider i Sverige och täcka begravningskostnaderna, däri inbegripet ovannämnda transportkostnader. I motionen har hemställts »att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t hemställa om utredning och förslag om införande av en försäkring för utländska medborgare i enlighet med vad i motionen anförts».

Gällande bestämmelser m. m.

I flera utländska lagstiftningar ingår begravningshjälp såsom ett led i sjukförsäkringen. I vårt land inrymmer den allmänna sjukförsäkringen emellertid inte någon sådan hjälp. Ej heller inbegripes i vårt sjukförsäkrings-system kostnader för transport av avliden till hemorten. Bestämmelser om obligatorisk begravningshjälp finns däremot i *yrkesskadeförsäkringslagen* med avseende å dödsfall vid yrkesskada. Den obligatoriska yrkesskadeförsäkringen omfattar i princip varje arbetstagare i allmän eller enskild tjänst här i landet, utan avseende å nationalitet. Begravningshjälpen vid dödsfall på grund av yrkesskada utgöres av ett belopp motsvarande 20 procent av basbeloppet enligt lagen om allmän försäkring vid ingången av det år då dödsfallet inträffade, d. v. s. för närvarande 1 140 kronor. En ytterligare förmån inom den obligatoriska yrkesskadeförsäkringen är livränta till *Bihang till riksdagens protokoll 1968. 9 saml. 2 avd. Nr 50*

efterlevande, uppgående till för änka en tredjedel eller en fjärdedel och för varje barn under 16 år en sjättedel av den avlidnes årliga arbetsförtjänst. Om den som har rätt till livränta inte är svensk medborgare och ej är bosatt i riket kan livräntan med livräntetagarens samtycke utbytas mot ett engångsbelopp om högst 50 och minst 20 procent av ersättningens kapitalvärde.

Under 1960-talet har på en mycket stor del av såväl den enskilda som den offentliga arbetsmarknaden i Sverige tecknats *tjänstegrupplivförsäkring* för arbetstagarna. Sådan försäkring omfattar även arbetstagare av utländsk nationalitet. Försäkringsavgifterna erläggs av arbetsgivarna. I allmänhet berättigar försäkringen till följande förmåner. Då en arbetstagare, som fyllt 21 men ej 55 år, avlider utgår i regel ett grundbelopp om 31 500 kr. Om arbetstagaren är 55 år eller äldre reduceras beloppet. Tilläggsbelopp med högst 9 000 kr. utgår för omyndigt barn, som den avlidne efterlämnar. Numera utgår ofta samma förmåner även för arbetstagare som är yngre än 21 år. För arbetstagare som är äldre än 67 år men som kvarstår i arbetet även efter denna tidpunkt kan begravningshjälp utgå efter särskild prövning. Försäkringsbelopp utfaller i vissa fall även vid arbetstagarens makes frånfälle. Som huvudregel gäller därvid, att begravningshjälp utgår med 2 000 kr. samt halvt tilläggsbelopp med 4 500 kr. för varje gemensamt hemmavarande barn under 17 år. Även arbetsgivare har i vissa fall möjlighet att ansluta sig till den försäkring som gäller för de anställda i företaget.

För personer, som inte omfattas av tjänstegrupplivförsäkring eller som vill ytterligare förstärka sitt försäkringsskydd vid dödsfall, finns ofta möjlighet att till låg kostnad ansluta sig till en *frivillig grupplivförsäkring*. Sådan försäkring meddelas till anställda i visst eller vissa företag, studerande, medlemmar i organisationer och föreningar samt till åtskilliga andra kollektiv. I dylika grupplivförsäkringar finns ofta möjlighet att medförsäkra maken till den som ingår i gruppen. Även den frivilliga grupplivförsäkringen har fått stor spridning.

Begravningshjälp kan också utgå i form av socialhjälp, därest förutsättningarna i *socialhjälpslagen* är uppfyllda. Ett första villkor för att hjälp-tagaren (i här aktuella situationer den eller de efterlevande) vistas i Sverige. Socialhjälp utges av vistelsekommunen. Gottgörelse för socialhjälp som utgivits till utlänning erhålles av svenska staten.

Tidigare behandling av vissa närliggande spörsmål

Frågan om införande i vårt land av en *obligatorisk dödsfallsförsäkring* har varit föremål för övervägande i olika sammanhang men har hittills inte fått sin lösning. År 1951 framlade socialvårdskommittén ett betänkande med utredning och förslag angående begravningshjälpförsäkring (*SOU 1951:23*). Enligt förslaget skulle försäkringen omfatta alla i riket mantalsskrivna

svenska medborgare. Kommittén ansåg dock nödvändigt att uppskjuta förslaget förverkligande, enär i första hand behovet av en obligatorisk och allmän sjukförsäkring måste tillgodoses. År 1956 hemställde riksdagen i anledning av motioner att Kungl. Maj:t ville föranstalta om en förutsättningslös utredning angående införandet av en allmän dödsfallsförsäkring. (2LU 1956: 57, rskr 418). Sedermera överlämnades riksdagens skrivelse till yrkesskadeutredningen att vara tillgänglig vid fullgörandet av dess uppdrag. I sitt år 1966 avgivna huvudbetänkande (SOU 1966: 54) upptog utredningen inte frågan till närmare prövning. I anledning av motioner vid fjolårets riksdag hemställde riksdagen om ett fullföljande av den år 1956 begärda utredningen (2LU 1967: 44, rskr 201). Ärendet är för närvarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

En fråga om ersättning från sjukförsäkringen för kostnad för transport av avliden från sjukvårdsinrättning till hemort var uppe till behandling i anledning av en motion vid 1965 års riksdag. Andra lagutskottet ansåg i sitt av riksdagen godkända utlåtande 1965: 28 att de problem som aktualiserats i motionen kunde vara förtjänta av att närmare granskas. Enligt utskottets mening borde hela frågan om ersättning för transport av avliden bli föremål för utredning. Riksdagens skrivelse i ärendet har av Kungl. Maj:t överlämnats till 1961 års sjukförsäkringsutredning, som enligt sina direktiv har att behandla frågor om resekostnader vid läkarvård, sjukhusvård och annan sjukvård m. m. Sjukförsäkringsutredningen har ännu ej avgivit betänkande angående sistberörda spörsmål.

Utskottet

Motionären tar upp en fråga om kostnaderna för hemtransport av stoftet efter utlänning, som avlider under vistelse i Sverige. Motionären anser att det är en brist att många utländska medborgare som uppehåller sig i landet inte har någon försäkring, som kan täcka sådana kostnader. I motionen yrkas att riksdagen skall begära utredning och förslag om införande av en obligatorisk försäkring för begravningshjälp för utlänning som beviljas uppehållstillstånd i Sverige.

På grund av tjänstegrupplivförsäkring och yrkesskadeförsäkring finns för det stora flertalet utlänningar, som har arbetsanställning här i landet, ett ekonomiskt skydd mot kostnader i samband med dödsfall. För dessa kategorier föreligger därför inte något behov av en sådan försäkring som motionären föreslår. För utlänningar som endast mera tillfälligt vistas i landet kan avsaknaden av ett ekonomiskt skydd visserligen innebära att en ur skilda synpunkter angelägen hemtransport av stoftet inte kommer till stånd. Antalet fall då sådana svårigheter uppstår torde emellertid inte vara så stort att det kan vara motiverat att vidta en så omfattande åtgärd som att anordna en obligatorisk försäkring avseende alla utlänningar med uppehållstillstånd. Frågan bör också i det enstaka fallet kunna lösas på annan

väg, t. ex. genom kontakt med respektive lands legation eller vederbörande kyrkosamfund.

Utskottet får därför hemställa,

att förevarande motion, II: 864, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 22 oktober 1968

På andra lagutskottets vägnar:

JOHN R. ANDERSON

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: fru Carlqvist (s), herrar Lars Larsson (s), Hübinette (h), Eric Carlsson (cp), Dahlberg (s), Högström (s), Erik Filip Petersson (fp) och Blom (fp);

från andra kammaren: herrar Anderson i Sundsvall (fp), Lundberg (s), Odhe (s), Rimmerfors (fp), fröken Wetterström (h), fröken Sandell (s) samt herr Gomér (cp) och fru Svensson (s).

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.